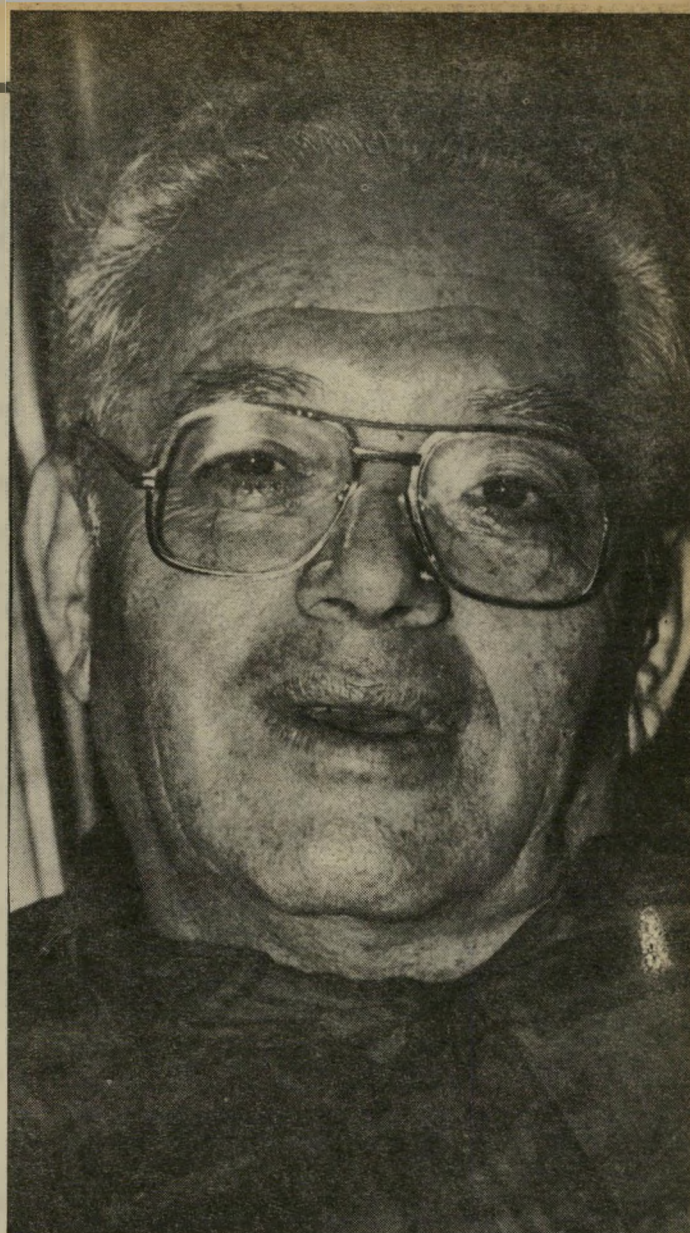

ניצול-שואה, מעפיל,

חבר קיבוץ, פקיד ממשלתי, עיתונאי, סגן

ראש עיריה ועכשיו חבר הכנסת היוו

קטן, מיוחד רק להם. הוא למד סיפרות ופילוסופיה.

כבר מגיל צעיר היה פעיל בתנועת הנוער הנוער הציוני. אז, בגלל המילי-חמה, היתה זו תנועה מחתרתית.

מייד עם סיום המלחמה, בגלל היותו ציוני שרוף, נשאר עוד שנתיים באירופה, לארגן את התנועה ואת העלייה לארץ.

ב-1946 יצא מרומניה ביחד עם קבוצת חברים, בדרכים לא-דרכים, ללא ניירות רישמיים והגיע לגור, היוגוסלווית. שם התארגנה קבוצה גדולה של יהודים לעליה.

אז הגיע ארצי בפעם הראשונה לכנסת. המדינה עוד לא היתה, כמובן, אך ארצי עלה ביחד עם ארבעת אלפים ניצולי-שואה על אוניה קטנה, ששמה היה כנסת ישראל.

אחרי 30 יום בים, בהם נולדו 12 ילדים, הגיעה האוניה לחופי הארץ. שם, כמובן חיכו להם הבריטים. היה קרב קצר בין כוחות לא שווים, וכולם גורשו לקפריסין.

במחנות, בקפריסין, המשיך ארצי להיות פעיל נמרץ. הוא הקים במחנה מעין אוניברסיטה עממית, שבה ריכז את כל בעלי-ההשכלה כמורים, ואיגן לימודים יומיים לתושבי המחנה — ארבע שעות בכל יום, ללא ספרים ומחברות.

הוא גם איגן עיתון של המחנה, שהחומר בו היה מורכב מחדשות ש-

לוקטו מעיתונים אשר הצליחו למצוא את דרכם למחנה (פלסטיין פוסט מארץ-ישראל וקודמו של גרוסלם פוסט). שהיה מגיע אחרי חודש ועיתור נים מקומיים, מקפריסין). עיתון הד מחנה היה עיתון-קיר, תורגם לכמה שפות ונתלה במקומות שונים במחנה. נוסף לזה הוקמה במחנה תחנת רדיו. את הרמקולים בנו מקופסות שימורים ריקות, ודרכם היו משרדים, מעל גגו של צריף שעמד במרכז כל האוהלים.

חקלאות

בקיבוץ

ארצי בילה שנה במחנה בקפריסין, ביחד עם אשתו מרגלית (מימי). השניים התחתנו ביום-היציאה מרומניה: את ירח-הרבש בילינו בדרכים לא-חוקיות, במעבר מרומניה ליגוסלוויה.

כשכאו לארץ, הלכו לקיבוץ. קיבוץ במאבק, שהיה מעין מחנה-מעבר של תנועת-הנוער-הציוני, הורם שאליו השתייכו (הציונים הכלליים).

משם נקראו להקים קיבוץ, שהיה אז בחזית הצפון, היום זה מושב שיתופי, אלונאי-אבא. שם, בקיבוץ, נולד שלמה. הקיבוץ היה מבוסס על עבודה חקלאית. יצחק ארצי ניסה את כוחו, אך לא נמשך כליכך אל הטרקטור והמיטי-כה. הוא המשיך בעסקנות הפוליטית.

ואחרי חמש שנים בקיבוץ עזב ועבר לעיר.

אני לא נקלטתי בחקלאות. הוא אומר, בלי צער רב, הבנתי שלא אהיה חקלאי טוב, לא היו בי התכונות האלה. התעניינתי בפוליטיקה ובסיפרות.

אחרי לבטים קשים, כאלה שמוציאים רק ברומנים, עזבתי העירה, לתל-אביב. חזרתי לאותו מחנה-מעבר. הוא כבר היה עוזב לגמרי, היה שם רק בית אחד ואני קיבלתי רשות לגור בו עם המשפחה.

בתקופה הזו הייתי אבוד. אני הרי למדתי סיפרות ופילוסופיה ולא ידעתי בדיוק מה עושים עם הבר הזה, לכן הלכתי ללמוד מישפטים בבית-הספר בתל-אביב, ביחד עם שולמית אלוני.

משם הלך ארצי לעבוד במישרד החוץ, ומאו הוא נקרא ארצי ולא הרציג. משה שרת (אז שר-החוץ) לחץ עליי לשנות את שמי. הוא לא הסכים לחתום על מינוי על שם הרציג. אני התנגדתי, מכיוון שהייתי השריד היחיד למישפ-חה שהושמרה. לבסוף בחר לי שם עם צליל רומה. מאז אני ארצי.

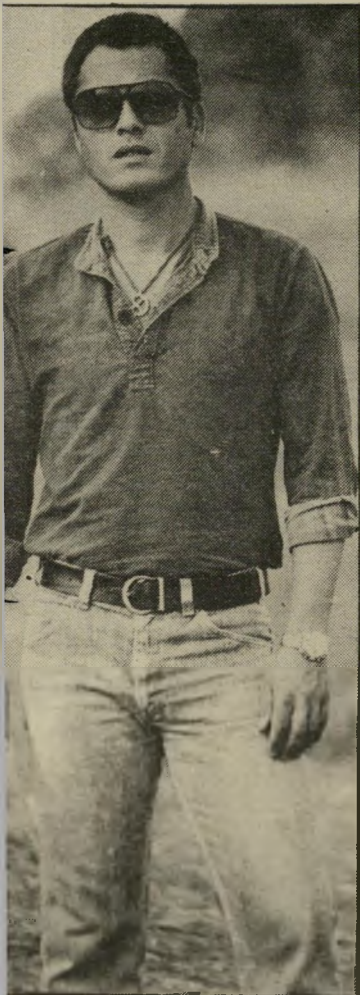
כשמישרד-החוץ עבר לירושלים, ארצי מתוך לוקאלי-פטריוטיות, נשאר בתל-אביב. ממישרד-החוץ עבר לעיתונות. נר-תמתי לנסיון שנעשה להקים עיתון יומי מטעם המפלגה הפרוגרסיבית, שיתחרה בעיתון הארץ ויבוא במקומו. העיתון נקרא זמנים. ארצי היה ראש המערכת התל-אביבית של העיתון שיצא לירושלים.

אבל העיתון לא החזיק מעמד זמן רב, הוא נסגר אחרי שנתיים. ארצי המשיך בפוליטיקה. הוא הפך

נירסום

בתל-אביב

ב-1961 התאחדו הפרוגרסיבים עם הציונים הכלליים (הליברלים של היום), ושוב מצא ארצי את עצמו

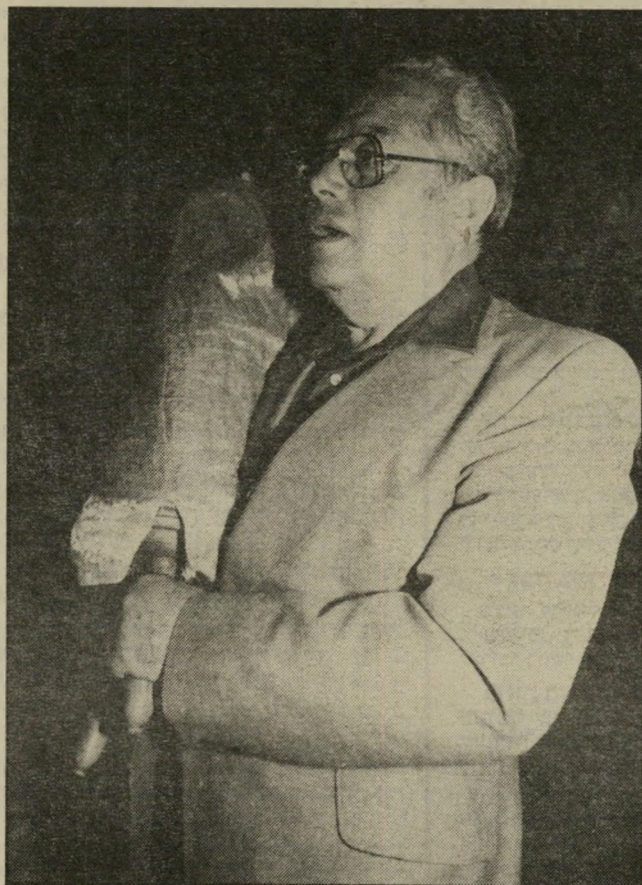
בעיתונות. למפלגה היה עיתון יומי, הבוקר, וארצי חזר לכתוב מאמרים ראשיים ופובליציסטיקה. גם העיתון הזה נסגר.

ארצי עבר למחלקת הכנסות-המדינה במישרד-האוצר. תפקידו היה כרוך בנסיעות יום-יומיות לירושלים (שלו-שה אוטובוסים בכל פעם), ואז העמידו בפניו ברירה — לעבור לירושלים או לעזוב את התפקיד. הוא עזב את התפקיד.

התואר חבר-כנסת היה תמיד בארץ, אבל לא בהישגיד. כשמשש קול הפך לשר בממשלת-ישראל, קיבל ארצי, במקומו, את תפקיד ראש עיריית הנוער וחבר הנהלת הסוכנות היהודית. היה זה כאמצע שנות השישים. הוא עשה את התפקיד במשך ארבע שנים. ארצי פתח מישרד עורכי-דין, אך כעבור זמן קצר הוא חזר לפעילות הציבורית, האהובה עליו. הפעם: בעיריית תל-אביב. במשך ארבע שנים הוא שימש כממלא מקום ראש-העירייה (74-78).

את התפקיד הזה אהב כנראה יותר מקודמיו, והוא מרחיב עליו את הדיבור: הוא עשה הרבה למען העיר. חלק מן הדברים כאים לביטוי רק היום.

אבא של שלמה

ארצי בסעולה (בהקפות שימחת-תורה) נחמד

יצחק ארצי הוא ח"כ חדש בכנסת חדשה, שאינה מתפקדת. יצחק ארצי הוא גם אבא של שלמה ארצי.

במשך שנים הסתובב יצחק ארצי סביב הפוליטיקה, המפלגות, העסקנות, הבחירות, אך תמיד רק בשורה השנייה. היו כמה פעמים שכמעט-כמעט הגיע לתואר ח"כ, אבל רק כמעט. הפעם הוא עשה זאת.

קשה לומר שהוא יצא מגידרו מרוב אושר. ארצי הוא אדם מאופק, שקט, מאוד ציני, בעל חושיהמור עדין.

לא כליכך התרגשתי, הוא מספר על ישיבת הכנסת הראשונה, זה שאתה חלק מאירוע היסטורי, שקורה פעם ראשונה אחרי אלפיים שנה, כבר שייך לחלק של הציוניות. תמיד הסתכלתי על הכיסאות האלה מהצד השני וניסיתי לראות איך מרגישים האחרים. אבל הישיבה אירבה מהחגיגות שלה. לא היה מעבר חד מיוסחול ליום של חג. כל אחד ידע שיש מתח ואיזודאות. זה זה היתה פתיחה שאין אחריה המשך. זה כמו להתחיל עבודה בחופשה. יש חסינות, יש טלפון, יש משכורת, רק עבודה אין.

אוניברסיטה

בקפריסין

יצחק ארצי נולד ברומניה (המיבי טא עדיין ישנו, קצת). בסירט, עיירה קטנה על גבול ברית-המועצות. קראו לו או יצחק הרציג (בגרמנית: נחמד). כשפרצה מלחמת-העולם השנייה היה ארצי סטודנט, והוא נאלץ לעזוב את האוניברסיטה וללכת ללמוד יחד עם סטודנטים יהודיים אחרים במוסד